

До
Съдийската колегия на
Висшия съдебен съвет

Д О К Л А Д

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
BCC-303/22.Р	6-01-2023

от Майя Русева, съдия във Върховен касационен съд
член на Консултативния съвет на Европейските Съдии /CCJE/

Уважаеми Дами и Господа,

Във връзка със задължението ми да информирам регулярно Висшия съдебен съвет за дейността си в Консултативния съвет на Европейските съдии, заявявам следното:

През периода 30.11.22г. - 2.12.22г. се проведе двадесет и третото пленарно заседание на Консултативния съвет на европейските съдии /CCJE/ /хибридно и чрез видеоконферентна връзка/, в което участвах.

Основната задача на форума бе приемането на Становище (двадесет и пето по ред) на вниманието на Комитета на Министрите на Съвета на Европа относно свободата на изразяване на съдиите. Проектът бе изготвен от работна група и експерт на база предварително попълнени и изпратени от членовете на CCJE въпросници и, след обсъждане и внасяне на съответни изменения и допълнения, бе приет.

Становището предоставя общи насоки за съдиите и широка рамка за текуща дискусия относно това кои параметри да се вземат предвид, когато съдиите упражняват правото си на свобода на изразяване-както в съда, така и извън него, включително в медиите и социалните медии. То разглежда изразяването във връзка с въпроси, засягащи съдебната власт и противоречиви теми от обществен интерес, както и съответната съдържаност, която трябва да се спазва.

В Становището се сочи, че съдиите се ползват с правото на свобода на изразяване като всеки друг гражданин, но когато го упражняват, те трябва да имат предвид своите специфични отговорности и задължения в обществото, освен задълженията за професионална тайна, свързани с тяхната съдебна роля. КСЕС счита, че съдиите трябва да проявяват съдържаност при изразяването на възгледите и мненията си при обстоятелства, при които това може да компрометира тяхната независимост, безпристрастност или достойнство на длъжността им или да застраши авторитета на съдебната власт. Подчертава, че когато демокрацията, разделението на властите или върховенството на закона са застрашени, всеки съдия има задължението да говори открито в защита на съдебната

независимост и конституционния ред, вкл. по политически чувствителни въпроси, както и да адресира въпроси, свързани със заплахи за съдебната независимост на международно ниво. Съдиите, говорещи от името на съдебен съвет или асоциация, трябва да се ползват с по-високо ниво на защита. От друга страна отделните съдии – както и съдебните съвети и асоциации – имат етично задължение да разясняват на обществеността съдебната система, функционирането ѝ и нейната значимост, за да насърчат и запазят общественото доверие в нея.

КСЕС предоставя подробни насоки по отношение на използването на социалните медии. Счита, че съдиите имат общо задължение за въздържание при упражняването на правото си на свобода на изразяване независимо дали разкриват самоличността си или използват псевдоним; те трябва да се въздържат от коментари по съществуването на делата, с които се занимават, да пазят поверителността на производството, да избягват изразяването на мнения или споделянето на лична информация онлайн, което може да подкопае съдебната независимост или безпристрастност, правото на справедлив процес, достойнството на службата или общественото доверие в авторитета на съдебната система. За да се предотвратят определени рискове, КСЕС препоръчва съдебната власт да осигури на съдиите подходящо обучение относно медиите и комуникацията в социалните медии; съдиите да получават насоки относно изявления, които биха могли да доведат до техен отвод или да повлияят неблагоприятно на авторитета и репутацията на съдебната система, в това число относно упражняването на свободата на изразяване, когато имат политически мандат; съдиите или съдебните асоциации да съставят правила или кодекси за поведение относно степента на свободата на изразяване на съдиите и всички ограничения върху нейното упражняване.

Становището включва следните секции: 1/ Въведение; 2/ Обхват и цел; 3/ Преглед на националните разпоредби и практика; 4/ Основни принципи; 5/ Ограничения на свободата на изразяване/спорни случаи - 5.1. изявления във връзка със съдебни спорове; 5.2. изявления относно обществени дебати; 5.3. изявления по въпроси, които засягат съдебната система като институция; 5.4. публична критика към съдебната система/колеги съдии; 5.5. действащ/предходен политически мандат; 6/ Защита на съдебната независимост като законово и/или етично задължение на съдиите, съдийските асоциации и съветите на съдебната власт; 7/ Етично задължение на съдиите да обясняват справедливостта на обществото; 8/ Използване на социални медии от съдии – 8.1. свобода на изразяване на съдиите офлайн и онлайн; 8.2. разработване на насоки за използване на социални медии от съдии - а/ определение за социални медии; б/ приложимост на общото правило за съдебно ограничаване; в/ адаптиране на съдебното поведение към специфичните предизвикателства на комуникацията чрез социалните

медии; г/ прозрачно използване на социални медии; д/ значение на обучението на съдиите за използването на социални медии; 9/ Препоръки.

На заседанието бе изслушан и членът на КСЕС от Украйна - който изложи факти относно изключително трудното положение, в което се намира съдебната власт в Украйна след агресията на Русия, нефункционалното състояние на много съдебни сгради и помещения и множество технически проблеми, изискващи подкрепа и помощ от Съвета на Европа и държавите-членки - и бе изразена солидарност със съдебната система на Украйна.

След обсъждане на бъдещи теми на Становища бе взето решение следващото такова - за 2023г., да бъде фокусирано върху предимствата и използването на технологиите.

Междувременно съм оказала съдействие по молба на Върховния съд на Кипър до представителите на останалите държави-членки, постъпила чрез секретариата на Консултативния съвет на европейските съдии, с искане за предоставяне на информация относно времевия фактор във връзка със забавянето на делата и процедирането при забавяне. По поставените въпроси съм изпратила съответен отговор на английски език.

Понастоящем на български език са преведени всички приети досега Становища и Магна Харта и те са на разположение на интернет страницата на КСЕС предвид предоставянето им от мен след обезпечаване на превода им. В изпълнение на задължението на държавите-членки за превод на приетите Становища следва да се предприемат мерки в тази насока и се извърши необходимото от Висшия съдебен съвет и Министерството на правосъдието за обезпечаване на официален превод на последното Становище от 2022.

Към настоящия доклад представям текста на окончателната версия на Становище №.25 (2022) /след финализиране, техническа обработка и официално разпространение/ на английски език, както и попълнения от мен на английски език въпросник, своевременно изпратен във фазата по подготовката на Становището. По електронен път изпращам предоставена от колегите от Украйна чрез Секретариата на КСЕС презентация за състоянието на съдебната система в Украйна - за информация и разпространение по подходящ начин.

Приложение:

1. Въпросник във връзка с изготвянето на Становище №.25 на ССЈЕ относно свободата на изразяване на съдиите;
2. Становище №.25 (2022) на ССЈЕ относно свободата на изразяване на съдиите.

5.01.2023г.
гр.София

С уважение:
/Майя Русева
съдия във Върховен касационен съд